

⑧ Krucifikset på alteret er et korbuekrucifiks fra ca. 1600.

⑩ I apsisvinduet er indsat et glasmaleri af kunstneren Poul Høm, der skænkede det til kirken ved dens restaurering i 1972. Det er et opstandelsesmotiv. Man øjner et korn forreden og ud fra dette skyder en plante, måske et kimblad, endnu bøjet ind i sig selv.

⑥ Alterbordstøppet *Livets vand* er vævet af billedvæversken Annelise Kofoed-Hansen i 1992.

2. og 3. stokværk

Gennem en smal gang i selve ydermuren er der adgang til andet stokværk. Et stykke oppe har opgangen kunnet spærres med en svær dør. Man kan stadig se et 108 cm dybt hul til en stængbom i indervæggen. Hvor opgangen udmunder i mellemstokværket, er der et indhak i venstre side, som tillader forsvareren at bruge sit sværd før angriberen.

Ad en smal gang føres man op til tredje stokværk. Her ses endnu rester af det oprindelige forsvarsværk. Det rum, der skjuler sig bag skyttegangens indermur, har været opholdssted for de mænd, der deltog i forsvaret af kirken.

De to øverste stokværk er ikke åbne for publikum.

⑨ Det store kegletag, som er så karakteristisk for kirken, er beklædt med esespån, som stammer fra de bornholmske skove.

Klokketårnet

⑪ Den underste del af klokketårnet har sandsynligvis fungeret som porttårn i det oprindelige fæstningsanlæg. Det er stærkt ombygget.

Undertårnet har oprindelig været anvendt til gennemgang ligesom Å Kirkes daværende klokketårn. De sidste rester af vestdøren står som blanding i vestvæggen. I tårnets anden etage ses en niche i østvæggen, muligvis en tilmuret dør, som har ført ud til en fritstående trappe, omtrent som i Østerlars Kirkes klokketårn. Selve klokketårnet er lavet af nyere egebindingsværk. Kirken har to klokker.

Klokketårnet er ikke åbent for publikum.

NYLARS KIRKE

Kirkevej 10 K, Nylars · 3720 Aakirkeby, Bornholm

NYLARS KIRKE

Nylars Kirke er indviet til Sct. Nicolaus af Myra, de søfarendes skytshelgen.

Kirken har ikke altid haft det udseende, som den har nu. Det høje spidse spåntag blev først bygget i det 16. århundrede. Før den tid fremtrådte kirken med en kreneleret borgmur omkring tredje stokværk. Kirken er nemlig opført som et fæstningsanlæg. I ufredstider var Bornholm med sin isolede beliggenhed overladt til sig selv, og kirken har blandt andet skulle være tilflugtssted mod de gotlandske og vendiske sørøvere, som netop i kirkens bygningsperiode omkring 1165 gjorde Østersøen usikker.

Kirkegården og kirkens konstruktion

④ Kirkegården, der i vort århundrede er blevet udvidet med den sydlige del, har i middelalderen været omgivet af en palisadeklædt jordvold, hvori det nuværende klokketårns nederste del har gjort tjeneste som porttårn.

Kirken består af et tre stokværk (etager) højt rundskib, som oprindeligt har været ukalket. Den måler 11 meter i indvendig diameter. Det ovale formede kor med apsis er opført samtidig med skibet.

Kirken er solidt bygget af en 1 ½-2 meter tyk kassemur, dvs. med en facademur både udvendig og ind mod kirkerummet og med mellemrummet opfyldt af kalk og sten. Støttestiller, som ved Østerlars og Ols Kirke, har ikke været nødvendige.

Kirken har oprindeligt haft to døre. Af disse blev den nordlige kvindedør ødelagt i attenhundretallet og erstattet med et vindue, som ved den sidste restaurering i 1971-72 blev tilmuret.

⑧ Våbenhuset er fra 1879. I våbenhuset står to runesten. Den ældste, til venstre for indgangen er fra ca. 1050.

Af de oprindelige vinduer i underetagen er to bevaret. Det ene sidder i det nordvestlige hjørne bag trappen, der fører op til pulpituret. Det er det eneste helt originale romanske vindue i de bornholmske rundkirker. Dets mål er så små (52 x 27 cm), at et voksent menneske ikke kan krybe igennem det.

① Det andet vindue er udformet som en glug bag prædikestolen mod sydøst, ud til den indvendige trappe. Det modsvares af en lysåbning i ydervæggen, hvor der nu er anbragt et nyt glasmaleri (Poul Høm 1972). Det viser et timeglas og bærer indskriften *ultima latet* – det sidste er skjult, en indskrift som også findes på gamle bornholmerure.

Kirkens udsmykning

⑤ Kirkeskibet er dækket af et ringhvelv. Den svære midterpille, som bærer hvælvet, er hugget af Silurkalksten fra Limensgade ved Åkirkeby.

⑦ Som led i en hovedistandsættelse i 1882 blev hvidtealken banket af hvælvinger og vægge. Der fremkom herved

spor af kalkmalerier, hvoraf det kun har været muligt at bevare frisen rundt om midterpillens hoved.

Billedfrisen, som er senromansk fra 1275-1300, viser skabelses- og syndefaldsberetningen i 7 optrin, hvoraf det sidste er gået tabt.

Af øvrige kalkmalerier kan nævnes et middelalderligt viekors ved opgangen til prædikestolen, en indskrift på kirkens vestvæg, som fortæller om istandsættelsen af vestmuren i 1661, samt en barokengel på korets sydside, sandsynligvis stammende fra en større mindeindskrift.

I hvælvingen i apsis er der fem huller ordnet i et ligearmet kors. Bag disse skjuler sig ca. 20 cm dybe lerkrukker, såkaldte lydpotter, som man mente ville forbedre de akustiske forhold.

③ Pulpituret og prædikestolen er fra 1882. Stolesæderne og prædikestolen er under den sidste restaurering i 1971-72 blevet påmalet nye farver udvalgt af maleren Poul Høm, afstemt efter kalkmaleriernes farver.

Lysekronerne i skibet er afstøbninger fra 1929 efter en original fra det sekstende århundrede, som oprindeligt hang i Hammershus' slotskapel, og som nu hænger i Ruts Kirke.

Kirkens døbefont er et senromansk, gotlandsk kalkstensarbejde af den såkaldte keglestubtype.